

Đạo đức học của sự nghi ngờ

Tác Giả: Nguyễn Hoàng Quốc
Thứ Năm, 31 Tháng 5 Năm 2012 22:24

Theo dõi báo chí trong nác vä các vä công an đánh ngäi - đánh mät cách vô cùng tàn bäo, thäm chí, có khi đánh đän chät, trong đó häu hät nän nhân là nhäng ngäi vô täi, tôi có hai säng cänhiên län:

Thä nhät, đäi väi công an, tôi không hiäu täi sao ngäi ta läi tàn nhän đän nhä väy? Đánh nhäng ngäi yäu đäi đã nhän tâm. Đánh nhäng ngäi yäu đäi không có bät cä mät phän äng nào kháng cä läi mình, thì läi càng nhän tâm hän näa.

Thä hai, đäi väi dân chúng - không chä các nän nhân mà là dân chúng Viät Nam nói chung, tôi cũng ngäc nghiän là täi sao ngäi ta läi ít phän nä khi chäng kiän nhäng cänh đánh đäp ngäi khác mät cách dã man nhä väy. Dĩ nhiên là có ngäi phän nä. Trên các blog cäa mät sä ngäi, chúng ta có thä thäy rõ sä phän nä y. Trong cách täng thuät. Trong sä lên án. Trong các kiän nghä, thäm chí, trong mät sä hành đäng kiän täng cä thä. Nhäng con sä yä rõ ràng là không nhiäu. Näu không muän nói là cäc ít. Còn läi häu hät đäu im läng. Im läng vì đäng đäng hay vì muän né tránh mät vän đä “nhäy cäm”? Tôi không biät. Nhäng dù vì bät cä lý do nào thì sä im läng äy cũng đäu rät đáng ngäc nghiän. Nó giäng nhä mät sä nhän tâm.

Đeo đũa c h c c a s n i gi n

Tác Giả: Nguy n H ng Qu c

Thứ Năm, 31 Tháng 5 Năm 2012 22:24

C hai hình th c nh n tâm y – s nh n tâm c a các công an và s nh n tâm c a nh ng k ch ng ki n, m t cách tr c ti p h c gián ti p, qua các ph ng ti n truy n thông – đ u có m t đi m chung: thi u s gi n d .

Th ng, ng i ta b o đ ng vì gi n d . Gi n d n y sinh t quan h và s t ng tác. Cãi qua cãi i: gi n. Đ y qua đ y i: gi n. Công an đánh ng i, th m chí, gi t ng i không ph i vì gi n. Ngay c khi dân chúng ph n đ i thì s ph n đ i c a h cũng khá hi n lành và nh n nh c. V y mà công an c nhào đ n đánh. Đánh nh m t ph n x có đ u ki n. Nhìn c nh h đánh dân trên Youtube, không th không nh đ n nh ng tên m t v phát xít. Chúng cũng đánh ng i và gi t ng i m t cách c c k dã man nh ng không h có chút thù h n nào c .

Dân chúng, k c gi i trí th c, khi nhìn c nh dân b đàn áp nh v y, cũng không n i gi n. Vì c không n i gi n y không ch ng cũng là k t qu c a quá trình đ u ki n hóa lâu dài. Hình nh ng i ta xem đó là chuy n bình th ng. Trong ph n Ý ki n trên blog này, m t s ng i, đ bênh v c cho chính quy n Vit Nam, cũng xem đó là chuy n bình th ng. , thì công an đ đâu mà ch đánh dân? Trung Qu c cũng có. c các n c Phi châu cũng có. Ngay c M và các qu c gia Tây ph ng cũng có. Có gì đáng ng c nhiên đâu?

B qua chuy n đ u ki n hóa hay không đ u ki n hóa trong lý thuy t c a Ivan Pavlov. đ đây, tôi ch nhìn s gi n d t góc đ đ o đ c h c.

Trong quan h cá nhân, n i gi n là đ u không nên. Đó là lúc lý trí b m t quy n ki m soát và cũng là lúc các b n năng đ n t i và h y di t c con ng i lên ng i. Trong tr ng h p này, không ph i s n i gi n mà vì c chi n th ng s n i gi n m i là đ u hi u c a văn minh và văn hóa. Nh ng b bình di n xã h i, đ c bi t trong lãnh v c chính tr , n i gi n tr c nh ng b t công và phi lý i là đ u c n thi t. đ đây, n i gi n không ph i là k thù c a lý trí. Ng c i, nó g n li n v i lý trí: nó xu t phát t c m giác b t bình khi th y b ng giá tr chung, v n đ c hình thành t lý trí, b xâm ph m. Đó là nh ng s n i gi n trí th c. T c p đ này, s n i gi n c a con ng i m i thoát kh i tính b n năng và xa cách h n v i các loài đ ng v t khác. Đó là s n i gi n n y sinh khi con ng i đóng vai trò ch ng nhân h n là n n nhân, khi ngo ài h n là trong cu c, khi b n thân mình không tr c ti p b đ e đ a.

Vì có tính trí th c nh v y, s n i gi n tr c b t công và phi lý cũng g n li n v i đ o đ c. Ng i ta th ng g i đó là nh ng s gi n d hay ph n n đ o đ c (moral anger/outrage). G i là đ o đ c vì ba lý do chính: m t, nó xu t phát t ý th c v s công b ng và công chính; hai là, nó vì ng i khác, nó mu n nhìn th y ng i khác, dù đó ch là nh ng ng i hoàn toàn xa i v i mình,

Đạo đức học của sấm ngôn

Tác Giả: Nguyễn Hồng Quốc
Thứ Năm, 31 Tháng 5 Năm 2012 22:24

cũng đức đức x m t cách công b ng và công chính; cuối cùng, nó là m t trong nh ng nguyên nhân làm cho ng i ta tr thành can đ m.

Can đ m không phải là không biết s . Can đ m là biết vượt qua cảm giác sợ hãi. Thời gian vượt qua đức c cảm giác sợ hãi kéo dài dài hay ngắn tùy từng người. M t trong nh ng yếu tố giúp duy trì tình trạng không sợ hãi y chính là s ngôn.

Ngày nào dân chúng không ngôn ngày y nh ng kẻ cảm quy n đức tài và hung ác còn ăn ngon ngủ yên.